

Helsingborg kommun
kontaktcenter@helsingborg.se

Håkan Liljeqvist
hakan.liljeqvist@helsingborg.se

Beslut
2017-05-16
Dnr 40-2016:202

Beslut

efter kvalitetsgranskning av yrkesprogrammets
ändamålsenlighet i Rönnowska skolan
Helsingborg kommun

2017-05-16

1 (14)

Dnr 40-2016:202

Inledning

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av yrkesprogrammets ändamålsenlighet under våren 2017. Det övergripande syftet med granskningen är att bedöma hur skolorna skapar helhet och sammanhang i utbildningen för eleverna på yrkesprogrammen utifrån de kunskaper som uttrycks i examensmålen. Granskningen fokuserar på lärares samverkan och på hur rektor bedriver sitt pedagogiska ledarskap för att skapa en sammanhållen utbildning för eleverna.

Granskningens två huvudfrågor är:

- Samverkar lärarna för att skapa balans mellan teori och praktik så att eleverna får den helhet och det sammanhang som behövs för att utveckla de kunskaper som uttrycks i examensmålen?
- Skapar rektor förutsättningar för samverkan mellan lärare på yrkesprogrammen, och mellan utbildningens olika delar, så att eleverna får den helhet och det sammanhang som behövs för att utveckla de kunskaper som uttrycks i examensmålen?

Granskningen omfattar 36 kommunala och fristående gymnasieskolor. På varje gymnasieskola har ett av följande program granskats:

- Barn- och fritidsprogrammet
- Bygg- och anläggningsprogrammet
- Vård- och omsorgsprogrammet

Granskningen av Helsingborg kommun och Rönnowska skolan ingår i detta projekt. Rönnowska skolan besöktes den 28-29 mars 2017. Ansvariga inspektörer har varit utredarna Johanna Salomonsson och Stina Linder.

På Rönnowska skolan har Skolinspektionen granskat bygg- och anläggningsprogrammet.

I samband med besöket genomfördes intervjuer med rektorer, lärare, elever och APL-handledare (APL = arbetsplatsförlagt lärande). För att kunna bedöma rektors och lärares arbete med skapa helhet och sammanhang i utbildningen för eleverna på utvalt yrkesprogram har Skolinspektionen även begärt in ett antal dokument, bland annat dokument som visar på lärares samverkan och på vilket sätt den arbetsplatsförlagda delen av utbildningen bidrar till helhet och sammanhang i elevernas lärande.

2017-05-16

2 (14)

Dnr 40-2016:202

I detta beslut redovisar Skolinspektionen iakttagelser, analyser och bedömningar. Beslutet ger också en beskrivning av de utvecklingsområden som framstått som mest centrala att prioritera i det lokala kvalitetsarbetet.

När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. För de huvudmän och skolenheter som ingått i granskningen ger rapporten en referensram och en möjlighet till jämförelse med förhållanden hos andra gymnasieskolor. Det enskilda beslutet kan därmed sättas in i ett större sammanhang.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionen bedömer att examensmålen inte utgör en tydlig utgångspunkt i alla lärares planering och genomförande av undervisningen på Rönnowska skolan. Det framgår av granskningen att det inte finns samma möjligheter för de lärare som inte ingår i programarbetslaget för bygg- och anläggningsprogrammet att genom formella och informella möten delta i diskussioner kring examensmålen. Det riskerar att få till följd att eleverna inte får den helhet och det sammanhang i sin utbildning som kan bidra till ökad motivation och lärande.

Granskningen visar att rektorn och lärarna är positiva till samarbete mellan yrkeslärare och lärare i gymnasiegemensamma ämnen i syfte att erbjuda eleverna helhet och sammanhang i utbildningen. Dock framkommer att det finns flera hinder för att förverkliga ett sådant samarbete. Ett sådant hinder är att yrkeslärarna och lärarna i de gymnasiegemensamma ämnen sitter fysiskt långt ifrån varandra, något som försvårar både planerade och spontana möten. Även det faktum att många av lärarna undervisar på flera program upplevs av lärarna som ett hinder för samarbete mellan lärarna i yrkesämnena och lärarna i de gymnasiegemensamma ämnen, då det finns begränsat med tid att sätta sig in i respektive program. Den samverkan som sker idag är framför allt inom arbetslaget för bygg- och anläggningsprogrammet, vilket innebär att flera lärare i gymnasiegemensamma ämnen inte deltar. Skolinspektionen bedömer att samarbetet mellan yrkeslärare och lärare i gymnasiegemensamma ämnen behöver utvecklas vilket främst gäller det ämnesövergripande samarbetet.

Av granskningen framgår att eleverna på bygg- och anläggningprogrammet genomför sin APL i årskurs 2 och 3 och totalt är ute i 30 veckor. Det framgår vidare att kontakten med företagen är god men att det i vissa elevkullar är många elever som gör sin APL på skolan av olika anledningar, vilket bland annat medför att lärarna har begränsade möjligheter att besöka de elever som befinner sig ute på arbetsplatser. Lärarna saknar därmed ett tydligt underlag för bedömning av

2017-05-16

3 (14)

Dnr 40-2016:202

elevernas kunskaper samt för att planera för elevernas fortsatta lärande. Granskningen visar även att det är få handledare som har gått handledarutbildningen och att skolan inte i tillräcklig utsträckning säkerställt att alla handledare har den kunskap som de behöver för att kunna genomföra sitt uppdrag, vilket kan innebära att den helhet och sammanhang som eftersträvas i utbildningen inte uppfylls. Eftersom eleverna befinner sig ute på APL under en relativt lång tid bedömer Skolinspektionen att skolan behöver utveckla bättre fungerande rutiner för samverkan mellan den skolförlagda delen av utbildningen och det yrkeskunnande som sker i det arbetsplatsförlagda lärandet, i syfte att genom helhet och sammanhang i utbildningen bidra till elevernas motivation och intresse och därmed lärande.

Identifierade utvecklingsområden

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande områden:

- Rektorn behöver se till att det ämnesövergripande samarbetet mellan lärare i gymnasiegemensamma ämnen och lärare i yrkesämnena utvecklas. I detta ligger att säkerställa att lärarna i sitt arbete med planering och genomförande av undervisningen i högre grad utgår från examensmålen.
- Rektor behöver i högre grad säkerställa att organisation och schemaläggning underlättar samarbete mellan yrkeslärare och lärare i gymnasiegemensamma ämnen.
- Det arbetsplatsförlagda lärandet i utbildningen behöver i högre grad knytas samman med den skolförlagda delen. I det ingår att elever och handledare får en klar bild av vilket lärande som förväntas ske i samband med APL.

Beskrivning av huvudman och besökta skolenhet

Rönnowska skolan är en kommunal gymnasieskola i Helsingborgs kommun. Skolan erbjuder åtta olika gymnasieprogram: bygg- och anläggning, fordon och transport, hantverk, restaurang- och livsmedel, hotell och turism, el- och energi, VVS och fastighet samt introduktion. Skolans ledningsgrupp består av rektor och fyra biträdande rektorer. Rektor och tre av fyra biträdande rektorer har alla nyligen tillträtt sina tjänster. Rektor leder och fördelar arbetet tillsammans med de biträdande rektorerna. Biträdande rektor för bygg- och anläggningsprogrammet ansvarar även för VVS och fastighetsprogrammet. Vid besökstillfället går 851 elever på skolan varav 120 elever går på bygg- och anläggningsprogrammet.

Lärarna på bygg- och anläggningsprogrammet är organiserade i både program- och ämnesarbetslag. I bygg- och anläggningsprogrammets arbetslag ingår yrkeslärare och lärare i svenska, engelska och matematik. Lärare i övriga gymnasiegemensamma ämnen ingår i andra programarbetslag.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redogör Skolinspektionen mer utförligt för sina bedömningar kring frågeställningarna.

1. Samverkar lärarna för att skapa balans mellan teori och praktik så att eleverna får den helhet och det sammanhang som behövs för att utveckla de kunskaper som uttrycks i examensmålen?

Enligt 16 kap. 6 § skollagen (2010:800) ska det för varje nationellt program finnas examensmål som innehåller mål för programmet. Av förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 117 f.) framkommer att examensmålen ska ligga till grund för planeringen av utbildningen och undervisningen från elevens första dag på programmet. Det framkommer också att examensmålen ska styra utbildningen och gymnasiearbetets utformning och innehåll. Av 1 § förordning (2010:14) om examensmål för gymnasieskolans nationella program framgår bland annat att examensmålen gäller utöver de gemensamma kunskapsmål för gymnasieskolans nationella program som anges i läroplanen för gymnasieskolan.

Läroplanen för gymnasieskolan (Lgy 11) föreskriver i kapitel 2.1 bland annat att läraren ska:

- i undervisningen skapa en balans mellan teoretiska och praktiska kunskaper som främjar elevernas lärande,
- samverka med andra lärare i arbetet med att nå utbildningsmålen,
- organisera och genomföra arbetet så att eleven får möjlighet att arbeta ämnesövergripande.

1.1 Ger samarbetet mellan lärare i yrkesämnena och gymnasiegemensamma ämnen eleverna möjlighet till en upplevelse av helhet och sammanhang i sin utbildning?

2017-05-16

5 (14)

Dnr 40-2016:202

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att samarbetet mellan lärare i yrkesämnena och lärare i gymnasiegemensamma ämnen fungerar väl i vissa delar men att det kan utvecklas. Av granskningen framgår att examensmålen inte utgör en tydlig utgångspunkt i alla lärares planering och genomförande av undervisningen. Därmed finns en risk att eleverna inte får den helhet och det sammanhang i sin utbildning som kan bidra till ökad motivation och lärande. Skolinspektionen konstaterar att det finns flera goda exempel på infärgning men bedömer att det ämnesöverskridande samarbetet samt den kollegiala samverkan, endast förekommer i begränsad utsträckning och kan utvecklas i syfte att ge eleverna en större upplevelse av helhet och sammanhang.

Examensmålen behöver bli en tydligare utgångspunkt i lärarnas arbete med planering och genomförande av undervisningen

De lärare som ingår i arbetslaget för bygg- och anläggningsprogrammet uppger i intervju att examensmålen finns med i planeringen av undervisningen och att det finns möjligheter att diskutera examensmålen både vid planerade möten och spontana träffar. För de lärare som inte ingår i programarbetslaget finns däremot inte dessa möjligheter uppger lärarna. Lärarna i yrkesämnena uppger att de pratar med eleverna om examensmålen och att de genom att bygga Attefallshus, som är ett husprojekt som eleverna genomför, får träna på specifika kunskaper och färdigheter som framgår av examensmålen, som exempelvis planera, genomföra och dokumentera. Eleverna uppger i intervjuer att de inte känner till examensmålen och när de får dem förklarade för sig så menar eleverna att de möjligen gått igenom dem vid något tillfälle. Färdigheter som att planera och utvärdera uppger eleverna förvisso att de arbetar med men att det framförallt är något som de gör på APL.

Rektor uppger i intervju att arbete med att tydliggöra examensmålen är ett utvecklingsområde för skolan, att de behövs lyftas upp till en högre nivå. Rektor uppger vidare att examensmålen tappats bort på vägen i arbetet med att sätta sig in i kursmål efter gymnasiereformen år 2011, men att det finns en vilja hos lärarna att arbeta med examensmålen. Av rektors verksamhetsredogörelse framgår att det arbetet har påbörjats bland annat genom att ledningen lyft frågan på personalkonferenser och gett arbetslagsledarna i uppgift att diskutera examensmålen i sina respektive arbetslag. Biträdande rektor har sedan haft uppföljning och diskussioner med arbetslaget.

2017-05-16

6 (14)

Dnr 40-2016:202

Samarbetet mellan yrkeslärare och lärare i gymnasiegemensamma ämnen kan utvecklas

Enligt rektor och lärare förekommer det i dagsläget inte något ämnesövergripande samarbete. Rektor uppger att det är ett stort fokus på ämnen i skolan och att samarbetet mellan lärare i yrkesämnena och lärare i gymnasiegemensamma ämnen kan utvecklas. Rektor uppger att arbetslaget befinner sig i startgroparna för ett sådant utvecklingsarbete. Rektor anser att högre närvaro, större motivation och högre måluppfyllelse hos eleverna är några av de vinster som ett ökat ämnesövergripande samarbete kan resultera i.

För att komma till rätta med problem med bristande studiero har rektor beslutat att schemalägga yrkeslärare på matematiklektionerna i åk 1. Utöver att det resulterat i en förbättrad studiero anser lärarna i de gymnasiegemensamma ämnena att det har ett viktigt symboliskt värde att yrkeslärarna, som är förebilder för många elever, deltar och visar att gymnasiegemensamma ämnen är viktiga.

Lärarna uppger i intervju att de i sitt arbete med BFL (Bedömning för lärande) arbetat med erfarenhetsutbyte, där det bland annat ingått att besöka varandras lektioner men att det arbetet på senare tid runnit ut i sanden. Den nyligen påbörjade stöttningen som yrkeslärarna ger på matematiklektionerna ser dock lärarna som en möjlighet även för kollegialt lärande och lärarnas förhoppning är att det är starten för ett mer intensivt erfarenhetsbyte. Lärarna i yrkesämnena uppger att de redan nu ser hur lärarna undervisar i matematik och tar in det i undervisningen i yrkesämnena.

Lärarna arbetar med att skapa sammanhang genom att låta ämnen samspela med varandra i undervisningen

Såväl elever som lärare uppger i intervjuer att lärarna använder sig av så kallad infärgning, dvs. när stoff och moment från ett ämne används som illustration och arbetsmaterial i ett annat ämne, även om eleverna anser att det framförallt är yrkeslärarna som arbetar med det. I kursen Historia 1a1 har eleverna efterfrågat "bygghistoria", då de anser att ämnet skulle kunna bli mer intressant att läsa då.

Det finns flera exempel på hur lärarna i de gymnasiegemensamma ämnena arbetar med infärgning. Inskickade dokument som Skolinspektionen tagit del av visar hur eleverna har fått öva på att ta del av och skriva instruktioner, samt träna sig på att utforma muntliga framställningar i svenskan utifrån en blick de byggt i yrkeskursen. I intervju med lärare framgår att idrottsläraren arbetar med ergonomi i sin undervisning. Läraren tar bland annat upp hur eleverna

2017-05-16

7 (14)

Dnr 40-2016:202

ska tänka på vilka arbetsställningar de använder eftersom det är fysiskt krävande att arbeta inom byggbranschen. En lärare uppger att hen har besökt eleverna i bygghallen och då fått konkreta idéer som sedan används i den egna undervisningen. Lärarna uppger att eleverna blir mer motiverade och tycker att det är roligare när det kan se användningen av uppgiften i sitt framtida yrke.

Eleverna uppger i intervju att det förekommer mycket matematik i yrkesämnena och att de anser att det är det viktigaste gymnasiegemensamma ämnet för deras utbildning. Exempelvis räknar de i yrkesämnena volymberäkning, hur mycket färg som behövs för att måla ett hus, eller murbruk för att mura en vägg. Eleverna anser däremot att det borde förekomma mer av yrkesrelaterade exempel i matematikundervisningen.

Rektor uppger att många lärare arbetar med infärgning, men anser att det arbetet kan utökas och att det är hans ansvar att se till att det verkligen blir av. Rektor menar att förhoppningen är att matematiken framöver kommer att ligga närmre yrkesämnena. Skolan rekryterar för närvarande en ny matematiklärare till bygg- och anläggningsprogrammet. Rektor uppger att de i samband med intervjun planerar att introducera bygghallen för de sökande som "deras undervisningssal /.. / bara det kommer att visa att det endast är fantasin som stoppar en när det gäller att ta in yrket i andra ämnen."

1.2 Ges eleverna möjlighet till helhet och sammanhang i sin utbildning genom att APL och den skolförlagda utbildningen ömsesidigt bidrar till att utveckla de kunskaper som framgår av examensmålen?

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolans arbete med att ge eleverna helhet och sammanhang genom den arbetsplatsförlagda delen av utbildningen till viss del fungerar väl, men att det finns delar som behöver utvecklas. Granskningen visar att skolan identifierat APL som ett utvecklingsområde och att det pågår ett utvecklingsarbete, däribland en utbildningsinsats i samarbete med Malmö högskola med fokus på samtalsteknik och bedömning. Skolinspektionen gör bedömningen att rektor och lärare bör reflektera över hur den skolförlagda delen av utbildningen ytterligare kan knytas samman med den arbetsplatsförlagda delen.

Även om granskningen visar att elevernas lärande till viss del följs upp av lärarna bedömer Skolinspektionen att lärarna behöver göra det i större utsträckning. Eftersom eleverna befinner sig ute på APL en stor del av sin utbildning är det viktigt att lärarna har en tydlig bild av vad eleverna får göra på sin APL så

2017-05-16

8 (14)

Dnr 40-2016:202

att de vet hur de i den skolförlagda delen kan förstärka de kunskaper och förmågor som framgår av examensmålen.

Organisering av arbetsplatsförlagt arbete, APL

Av intervju med rektor och lärare framgår att alla yrkesämnena ligger ute på APL och att det är vad den enskilda arbetsplatsen har att erbjuda som avgör vilka moment som eleven bedöms på. De moment som eleven inte får göra på APL får de antingen arbeta med på nästa APL-plats eller på skolan. Rektor uppger att skolan inte lägger ut gymnasiegemensamma ämnen på APL och att det inte heller är något de diskuterat. Lärarna uppger att det endast är i gymnasiearbetet som det förekommer inslag av gymnasiegemensamma ämnen. Några av lärarna som undervisar i de gymnasiegemensamma ämnena anser att det skulle gå att lägga ut moment från deras kurser men att det finns en uppfattning att det är yrkesämnena som tar hand om APL, "det är lite helig mark", och att de inte vill förstöra de relationer de bygger nu med yrkeslärarna.

Lärare och handledare samverkar till viss del kring elevernas APL

Eleverna uppger i intervju att de får med sig verktyg och kläder från skolan till APL-platsen, samt ett tidkort där de fyller i antal timmar de arbetar med olika moment. Eleverna uppger vidare att de får veta vilken arbetsplats de ska till, men att de inte får några uppgifter med sig från skolan och i övrigt inte får några direkta förberedelser för APL. Eleverna tror att lärarna inte riktigt vet vad de kommer att få göra på sin APL-plats och att det av den anledningen är svårt för lärarna att förbereda dem. Lärarna uppger att de infört en elektronisk loggbok där eleverna bland annat kan ta foto på det arbete de utfört och att handledarna kan kommentera hur det går för eleverna. Av både lärar- och rektorsintervju framgår att loggboken inte är inarbetad än då det bland annat finns ett motstånd på vissa arbetsplatser som har mobilförbud.

Lärarna uppger i intervju att kontakten med företagen är god men att möjligheterna att besöka eleverna på arbetsplatserna varierar från år till år. I vissa elevkullar är det en del elever som av olika anledningar inte är ute på APL och som då erbjuds att arbeta på skolan istället uppger lärarna. Eftersom lärarna måste ansvara för dessa elevers utbildning på skolan försvårar det möjligheterna att regelbundet besöka de elever som är ute på APL. Enligt rektors verksamhetsredogörelse träffar läraren handledare och elev på arbetsplatsen, och i ett trepartssamtal dokumenterar läraren hur det går för eleven som underlag för bedömning och betygssättning. Som en del i pågående APL-utvecklingsarbete och i syfte att lyfta trepartssamtalen, genomförs under pågående läsår en utbildningsinsats i samarbete med Malmö högskola med fokus på samtalsteknik och bedömning. Lärarna uppger att de utöver besöken följer upp elevernas

2017-05-16

9 (14)

Dnr 40-2016:202

kunskapsutveckling genom diskussioner i klasserna när eleverna är tillbaka på skolan. Underlag från rektor som Skolinspektionen tagit del av bekräftar att en stor del av elevernas förberedelse och uppföljning av APL sker muntligt.

En handledare uppger att det finns en kontakt med lärarna men att besöken är få och att det borde finnas ett större intresse att ta reda på vad eleverna faktiskt gör på APL-platsen. Vidare uppger både elever och handledare att det förekommer att eleverna har flera handledare vilket enligt dem gör det svårare att få en överblick vilka moment en elev har arbetat med. En handledare uppger att det är synd att det är ett sådant fokus på hur många timmar en elev arbetar med olika moment, eftersom det inte säger något om hur duktig en elev är. Lärarna bekräftar att det är svårt att bedöma kvaliteten på det eleverna gör på APL.

Rektor uppger i intervju att han inte diskuterat med sina lärare hur de försäkrar sig att kurs- och examensmålen nås på APL men uppger att han känner förtroende för lärarnas kompetens. Lärarna uppger att det främsta som företagen ger återkoppling kring är initiativförmåga, vilket utgör en del av examensmålen för programmet.

Av elevintervjuerna framgår att det varierar hur nöjda de är med sin APL. Några elever tycker att de utnyttjas på sin APL och att de endast får göra "skitgöra", medan flera elever anser att de lär sig mycket och får en god förberedelse för arbetslivet samt en tydlig bild av vad som väntar dem. Rektor uppger att han inte känner till huruvida skolan tidigare tagit emot representanter från arbetslivet, men berättar att de snart kommer att ha en temavecka där representanter från arbetslivet bland annat kommer att föreläsa om ergonomi.

2. Skapar rektor förutsättningar för samverkan mellan lärare på yrkesprogrammen och mellan utbildningens olika delar så att eleverna får den helhet och det sammanhang som behövs för att utveckla de kunskaper som uttrycks i examensmålen?

Enligt 2 kap. 9 § skollagen (2010:800) ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ansvarar för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen i förhållande till de nationella målen. I 2 kap. 10 § skollagen framgår att rektor beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Av förarbetena till skollagen (prop.

2017-05-16

10 (14)

Dnr 40-2016:202

2009/10:165 s. 648) framkommer att [rektors] besluten kan röra exempelvis personalens ansvarsområden, schemaläggning eller barnens och elevernas fördelning på klasser eller grupper.

Av läroplanen för gymnasieskolan (Lgy 11) framgår att rektor som pedagogisk ledare för skolan och som chef för lärarna och övrig personal i skolan har ansvar för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar bland annat för att:

- samverkan mellan lärare i olika kurser kommer till stånd så att eleverna får ett sammanhang i sina studier,
- skolans arbete med kunskapsområden, där flera ämnen ska bidra och samordnas så att de utgör en helhet för eleven.

2.1 Säkerställer rektor att innehållsliga och kulturella förutsättningar stödjer en sammanhållen utbildning?

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorns arbete med att säkerställa att innehållsliga och kulturella förutsättningar stödjer en sammanhållen utbildning fungerar väl till viss del, men att det finns delar som kan utvecklas. Granskningen visar att det tidigare funnits en tydlig uppdelning på skolan mellan lärare i yrkesämnena och lärare i gymnasiegemensamma ämnen. Skolan har sedan en tid tillbaka startat ett utvecklingsarbete för att främja samarbete mellan lärarna, och rektorn uppmuntrar tydligt ett sådant samarbete. Vidare visar granskningen att det finns vissa utmaningar gällande olikheter i kunskapssyn och värdegrund mellan skola och APL-platser. Skolan har enligt Skolinspektionens bedömning ett fungerande arbete då olikheter i framförallt värdegrund regelbundet diskuteras i undervisningen. Skolinspektionen bedömer också att rektor och lärare behöver göra ytterligare ansträngningar för att handledarna ska få nödvändig kunskap om skolans författningar och sitt uppdrag och därmed kunna erbjuda eleverna det stöd som de behöver. Detta är inte minst viktigt mot bakgrund av den omfattning av APL som eleverna har i sin utbildning vid Rönnowska skolan.

Rektorn uppmuntrar samarbete mellan yrkeslärare och lärare i gymnasiegemensamma ämnen

Lärarna berättar i intervju att det tidigare funnits "en osynlig mur" mellan yrkeslärarna och lärarna i de gymnasiegemensamma ämnena men att det pågår ett arbete för att förändra det. Uppdelningen har förstärkts av att lärarna sitter åtskilda, något som bland annat försvårar spontana möten. Även eleverna upp-

2017-05-16

11 (14)

Dnr 40-2016:202

lever att det är en tydlig uppdelning mellan yrkeslärarna och lärarna i de gymnasiegemensamma ämnena, att "de inte blandar sig med varandra". Både lärare och rektor uppger i intervjuer att det nu finns en vilja att samarbeta. Lärarna anser att den nya biträdande rektorn är intresserad av hur de arbetar och att han tydligt driver frågan om samarbete mellan lärarna, "starkare grupper och bättre relationer, det är det vi pratar om i arbetslagen nu". Lärarna uppger att den nya rektorn och den biträdande rektorn är väldigt positiva till när de kommer med förslag och att de aldrig säger nej. Det finns bättre möjligheter att påverka arbetet nu anser lärarna vilket de tror skapar goda förutsättningar för ett närmre samarbete.

Kunskapssyn och värdegrund

Lärarna i yrkesämnena uppger i intervju att de anser att de gymnasiegemensamma ämnena är viktiga, framförallt matematik och svenska. Lärarna i de gymnasiegemensamma ämnena anser att det är ett stort fokus på yrkesämnena och att eleverna "blir yrkesmän tidigt". I åk 2 och 3 är eleverna ute på APL i totalt 30 veckor och när de är på skolan är det lätt att eleverna har ett större fokus på att umgås med kompisarna än på skolarbetet menar lärarna. Vidare uppger lärarna att det kan vara svårt att motivera eleverna i de gymnasiegemensamma ämnena då eleverna har svårt att se nyttan för deras framtida yrke. Både lärare och handledare anser att skolan och arbetsplatserna i huvudsak har samma syn på vad eleverna behöver lära sig, även om branschen har ett större fokus på att räkna hur många timmar eleverna arbetar med olika moment medan skolan ser mer på centralt innehåll och kunskapskrav. Emellanåt får en del elever allt för enahanda uppgifter, det kan exempelvis vara ett bygge som under en lång period endast arbetar med remsättning eller tapetsering. Lärarna uppger att det brukar gå att lösa genom att eleverna på större företag placeras på ett nytt ställe alternativt får arbeta med vissa moment på skolan. En handledare anser att de gymnasiegemensamma ämnena är viktiga och att hen alltid frågar eleverna hur det går för dem i skolan. Vidare menar handledaren att svenskan och matematiken är centrala men även idrotten då man behöver vara stark i kroppen för att arbeta i byggbranschen.

Både lärare och elever uppger i intervjuer att det på en del arbetsplatser förekommer en viss jargong. Eleverna berättar att det finns en negativ inställning till bland annat invandrare och homosexuella ute på en del arbetsplatser men att det framförallt är bland den äldre generationen som börjar närma sig pension. Eleverna uppger att de bara brukar skratta bort det och ser samtidigt att det är mycket som är på väg att bli bättre i branschen, bland annat jobbar det fler tjejer nu än tidigare. Eleverna uppger att de vet vem de ska vända sig till om det är något som inte fungerar på APL-platsen och erfar att de snabbt får

2017-05-16

12 (14)

Dnr 40-2016:202

hjälp. Lärarna berättar att det händer att de får höra skräckexempel från APL och att de märker att eleverna inte alltid ifrågasätter jargongen utan att de tror att det tillhör branschen. Flera lärare i de gymnasiegemensamma ämnena uppger att de återkommande arbetar med värdegrundsarbete. En lärare berättar att en elev nyligen blivit dåligt behandlad på sin APL. När skolan tog kontakt hade arbetsplatsen redan sagt upp två arbetare på grund av det inträffade. Lärarna uppger samtidigt att många arbetsplatser har ett eget värdegrundsarbete och att de är rädda om eleverna som de ser som framtida arbetskraft och att de av den anledningen ofta tänker till vem som får arbeta som handledare. Rektor uppger i intervju att det finns ett gott samarbete med BYN (Byggnadsindustrins yrkesnämnd) som bland annat spelat in en film om den jargong som finns ute på arbetsplatser och som skolan planerar att använda som diskussionsunderlag i sitt värdegrundsarbete.

Rektorn säkerställer att handledarna har kunskap om skolans författningar och om syftet med APL i elevernas utbildning

Både rektor och lärare uppger i intervju att handledarna uppmuntras att gå den webbaserade handledarutbildningen via Skolverket, något som bland annat drivits av en förstelärare på skolan som arbetar med APL-utveckling. Det varierar hur många handledare som faktiskt gått utbildningen, enligt lärarna har exempelvis ingen av de handledare som tar emot elever från inriktningen måleri gått utbildningen. Lärarna menar att företagen har andra prioriteringar än skolan och att de inte befinner sig i en situation att ställa krav på handledarna. En handledare uppger att hen inte har gått Skolverkets handledarutbildning utan en intern utbildning på företaget hen tidigare arbetat på. Av skolans verksamhetsredogörelse framgår att alla handledare får en handledarguide där det framgår steg för steg vad som är viktigt för en handledare att tänka på när de ska ta emot en elev.

2.2 Ger organisation och ledarskap förutsättningar för lärare att samverka i syfte att skapa helhet och sammanhang i utbildningen för eleverna? Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorns arbete med att organisera och leda lärarnas arbete fungerar väl i vissa delar, men att det finns områden som kan utvecklas. Granskningen visar att rektorn bedriver ett pedagogiskt ledarskap där samarbete uppmuntras och att lärarna har stort förtroende för att förutsättningarna för samarbete ska förbättras. Skolinspektionen bedömer att rektor behöver säkerställa att de organisatoriska och tidsmässiga förutsättningarna förbättras så att samarbetet mellan yrkeslärare och lärare i gymnasiegemensamma ämnen i högre grad blir en etablerad del av skolans kultur och arbetssätt.

2017-05-16

13 (14)

Dnr 40-2016:202

Organiseringen av arbetslag, skolans fysiska förutsättningar och fasta schemapositioner försvårar samverkan mellan lärare i yrkesämnena och lärare i gymnasiegemensamma ämnen

Såväl lärare som rektor uppger i intervjuer att det finns flera hinder för att skapa förutsättningar för lärarna att samverka i syfte att skapa helhet och sammanhang i utbildningen för eleverna. Många av lärarna undervisar på flera program vilket de uppger är en utmaning. Lärarna anser att det blir spretigt och svårt att hinna med, som exempel nämner de att de inte hunnit sätta sig in i examensmålen för bygg- och anläggningsprogrammet. Rektor uppger att han för närvarande gör en inventering av hur många program lärarna undervisar på. Förhoppningen är att bygg- och anläggningsprogrammet ska "äga så många lärare som möjligt" redan från och med hösten 2017.

Som tidigare nämnts sitter yrkeslärarna och lärarna i de gymnasiegemensamma ämnena långt ifrån varandra, något som försvårar både planerade och spontana möten enligt lärarna. Det finns dock långtgående planer på att lärarna snart ska sitta tillsammans, något alla upplever som något positivt. De fasta schemapositionerna är ytterligare ett hinder som försvårar ett samarbete mellan lärarna i yrkesämnena och lärarna i de gymnasiegemensamma ämnena. Från och med hösten är dock tanken att lärarna ska få ett större inflytande över schemat vilket förhoppningsvis ska underlätta ett ämnesövergripande samarbete.

Förhoppningen hos lärarna och rektorerna är att det påbörjade utvecklingsarbetet på flertalet områden kommer att leda till ökat samarbete mellan lärarna i yrkesämnena och lärarna i de gymnasiegemensamma ämnena redan hösten 2017.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 16 maj 2018 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits eller planerats utifrån de utvecklingsområden som myndigheten identifierat.

Huvudmannen ska dessförinnan, senast 16 augusti 2017 inkomma med en uppföljningsbar planering av hur man avser att arbeta för att förbättra de områden som Skolinspektionen identifierat som utvecklingsområden. Denna planering bör innehålla information om tydliga avstämningpunkter under arbetets gång.

Beslut

2017-05-16

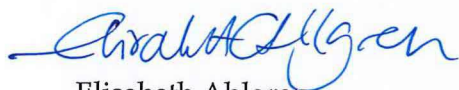
14 (14)

Dnr 40-2016:202

Redogörelserna skickas till *Skolinspektionen, Johanna Salomonsson, Box 3177, 903 04 Umeå* per post eller per e-post, johanna.salomonsson@skolinspektionen.se samt skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 40-2016:202) i de handlingar som sänds in.

I ärendets slutliga handläggning har Stina Linder och juristen Åsa Lindbäck deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Elisabeth Ahlgren
Enhetschef

Johanna Salomonsson
Utreddare

Bilagor

Bilaga 1 Författningsstöd